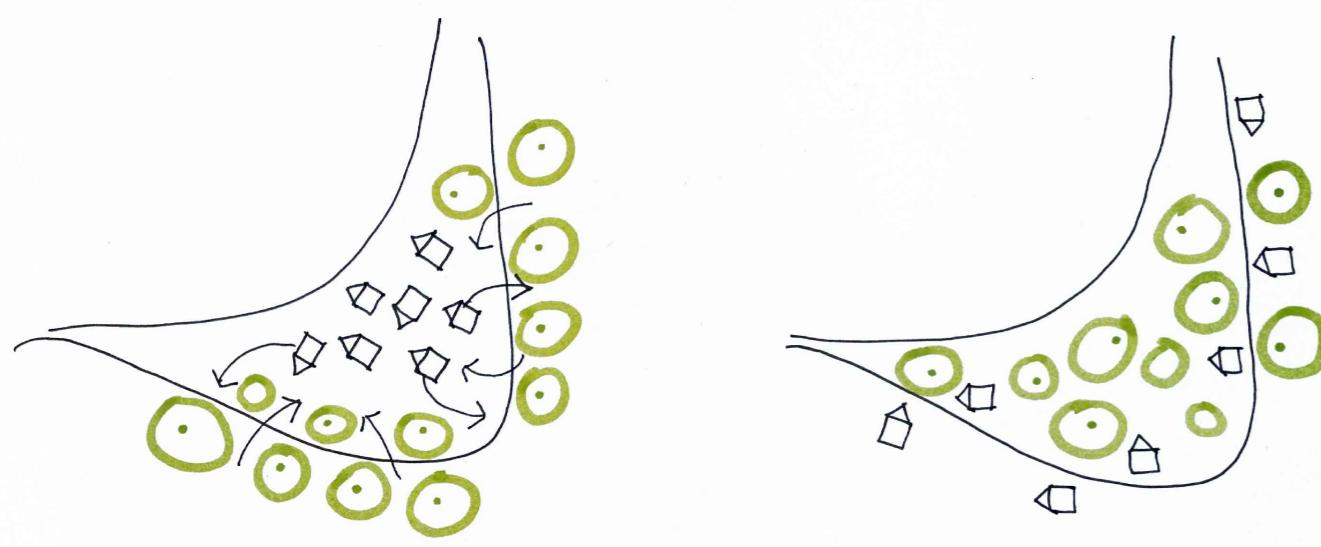

PARK PEŠKERA

IDEJNO ARHITEKTONSKO- URBANISTIČKO RJEŠENJE UREĐENJA GRADSKOG PARKA

Analiza zone obuhvata i šireg konteksta grada Makarske pokazala je da je zona obuhvata glavna poveznica između dva centra grada Makarske. Razvojem turizma i ugostiteljstva, težiste aktivnosti premješteno je ka sjeveru, uz lungomare, plaže i hotele. Projektnim rješenjem lokacija se afirmira kao dio grada, a ne kao prolazna stanica na putu do plaža ili do centra grada.

ZELENO SRCE

Središnji dio parka sada opterećen je rigidno strukturiranim prostornom podjelom i aglomeracijom „privremenih“ objekata raznih funkcija koji u potpunosti negiraju prirodne ljepote lokacije i stavljuju ih u drugi plan.

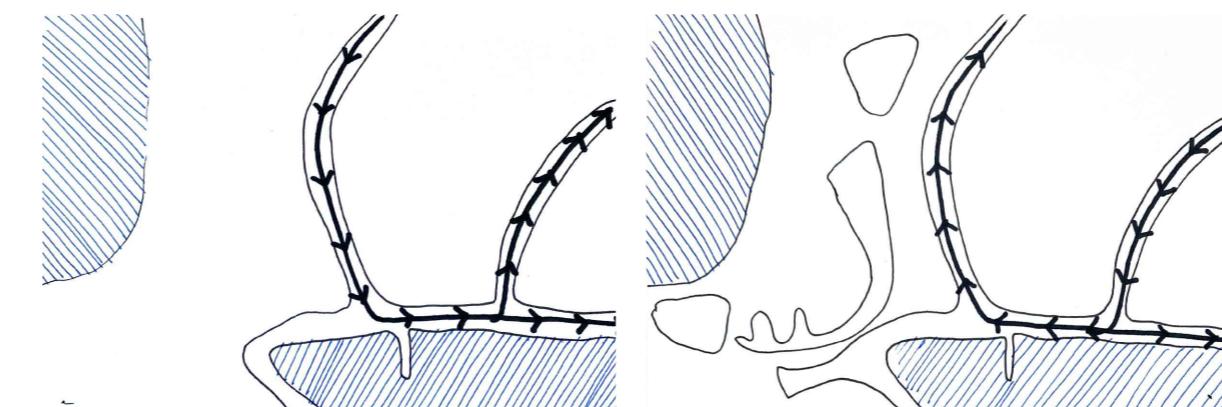
Uklanjanjem navedenih objekata sa sredine i izgradnjom po obodu u potpunosti se osloboda srce prostora, koji postaje jedinstveni gradski Park. Postojeća stabla upotpunjaju se hortikулturalnim uređenjem koji potencira bioraznolikost i ponovo spaja fragmentirane grupe stabala u jedinstvenu zelenu oazu.

Namjene koje zahtijevaju zatvoreni prostor premještene su na rub Parka. Zona u središtu, u blatu stabala, projektirana je za boravak u prirodnoj hrabovini, šetnju, dječje igralište, sportskefitness aktivnosti (skate park, trim staze). Pozornica na otvorenom, amfiteatar u pjesku, zamislijen je kao prostor koji se, u periodu kad nema predstava, koncertira i sl. koristi kao igralište za odbojku na pjesku, dječji pješčani i sl.

U centralnom dijelu parka je smješten spomenik umrlima od kuge. Zamislijen je kao uski klanac koji se postepeno sužava do širine od 60 cm, aludirajući na izolaciju obduželih od kuge, ali i od covid-a 19. Na podu klanca začinsko je bilje koje aludira na maske koje su se nosile u doba epidemije kugom.

PROMET

Postojeći glavni pješački pristup zoni obuhvata je problematičan jer se dešava na poziciji koja je već sada preopterećena kolnim i pješačkim prometom. Pješački prijelaz u ulici kralja Tomislava je neizbjegljivo usko grlo gdje se pješaci između Rive i plaže na zapadnoj obali nadu u konflikt s kolnim prometom na putu od magistrale do trajektnе luke i centra grada. Ova situacija pridonosi redovitim poteškoćama u prometu cijelog grada, naročito u ljetnim mjesecima.

Predlažemo da se jednosmjerni kolni ulaz u grad preusmjeri na Ulicu Stjepana Radića koja ima i potrebnu širinu za tu namjenu. Na spaju s Obalom kralja Tomislava, kolni promet se dijeli u dio koji će skrenuti lijevo (za Riva, prema istoku) dok vozila za trajekti skreću desno i nakon rotora ulaze u posebnu traku za čekanje. Moguće je i brzi povrat na magistralu preko ulica kralja Tomislava/ulica kralja Zvonimira. Navedenim rješenjem se rasterećuje gužva na obali i promet se logičnije raspoređuje u odnosu na odredište.

Ulaz u park kod ovakvog prometnog rješenja je logičniji jer mu se pristupa frontalno, a dijelovi Obale kralja Tomislava i Ulice kralja Zvonimira postaju zona usporenog prometa. Također rješava se i problem križanja puteva kritične mase pješaka i vozača na pješačkom prijelazu kralja Tomislava.

ANKETNI DIO

Anketni dio zamislijen je kao zona za sport i rekreaciju bez značajnih intervencija u smislu izgradnje. Uređivanjem šetnicu i biciklističkih staza kao i hortikулturalnim uređenjem parter, Park Šuma Sv. Petar postaje funkcionalni nastavak parka u središtu lokacije. Kako se na jugu poluotoka Sv. Petar nalazi značajno arheološko nalazište i arheološki park, a kako je u vili Irena planiran arheološki muzej, predlažemo da se pokretni arheološki nalazi rasporede po cijeloj šumi i time aktiviraju poluotok smislu kulturnog odredišta.

SPORTSKA ZONA

U jugozapadnom dijelu kontaktne zone neposredno uz postojeću zgradu veslačkog kluba planirano je rješenje osnovne infrastrukture za kvalitetnije funkcioniranje već postojećih sportskih sadržaja, a mogućnost implemenzacije novih.

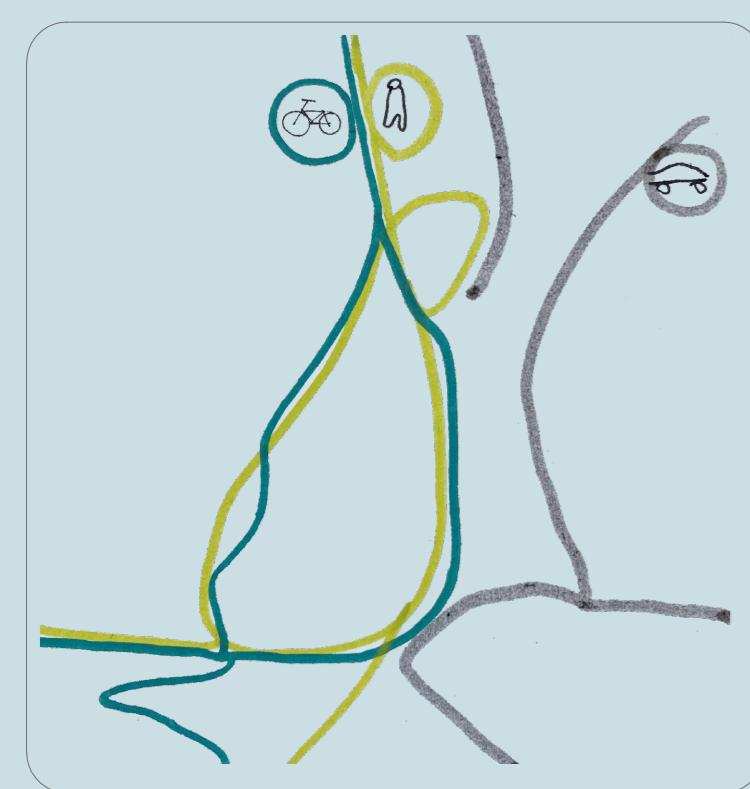
Na rubu plaže positioniran je novi morski bazen (33x25m) koji bi zamjenio postojeći ponton kojeg se koristi za vodene sportove te bi osim igrališta za vaterpolo i plivališta sadržavao i ponton za pristup sportskih brodova.

Planirano rješenje koristi topografiju terena za formiranje gledališta koje dodatno poboljšava komunikaciju plaže sa šetnicom te smanjuje potrebu nadohrane plaznog supstrata.

LEGENDA

SETNICA: VISOKO PROPUSNI BETON	ZATEĆENO / PLANIRANO LISTOPADNO DRVO
SETNICA: VISOKO PROPUSNI BETON	ZATEĆENO / PLANIRANO ZIMZELENO DRVO
ZONA NISKOG ZELENILA	ZATEĆENE / PLANIRANE VISOKE PALME
ZONA GUSTOG ZELENILA	
BICIKLISTIČKA INFRASTRUKTURA	
PJEŠČANA PODLOGA	KLUPA
MEKANA PODLOGA TARTAN	
ZAGLAĐENI BETON	

SHEMA PROMETA

NADSTREŠNICA

„Nadstrešnica“ uz vanjski rub obuhvata funkciju membrana koja štiti šumu i plažu, te, kao u prirodi, propušta prema principima osmorne, difuzije i aktivnog prijenosa. Ova lagana modularna konstrukcija objedinjuje sve funkcije parka i kroz promjene materijala i dimenzija prihvata sve sestrage koji zahtijevaju natkriveni prostor. Prostire se od luke od istoka, preko juga do sjevera. Ogradije park i jasno definira granicu između „tvrdog“ i „mekog“, „punog“ i „praznog“.

Prema moru i plaži radi novo pročelje koje „ukoviruje“ grad.

Nadstrešnica služi kao konstrukcija za različite primjene: kao podloga za „odrinu“, kao nosač solarnih panela, i gdje je potrebno kao tvrdi vodopropusni krov. Nadstrešnica služi i kao trajni koridor potrebnih instalacija i kostur koji omogućava kasnije promjene rasporeda, dimenzije, broj objekata i namjene smještene ispod nje, ovisno o potrebama i razvoju grada.

SMJEŠTAJ SADRŽAJA I FUNKCIJA ISPOD NADSTREŠNICE

S obzirom na broj ugostiteljskih objekta na Rivi i broj plažnih restorana na sjevernom obali, odlučili smo formirati novi tip „šumske“ ugostiteljskih objekata uz južni rub obuhvata. Također, restoran PSRD Arban smješten je na krov, iznad prostorija društva, kako bi ponudio još jedan tip ugostiteljskog objekta s drugačijom vizurom.

Pristup dostavnim vozilima i automobilima riješen je preko novog rotora i vanjskog parkinga. Objekti u funkciji plaže smješteni su uz zapadni dio šetnice, a pristup sjevernom dijelu obuhvata za dostavu i vratnog vozila ostvaren je preko Ulice Rudera Boškovića.

Trovine su smještene uz šetnicu na sjevernom rubu i označavaju početak „plažnog“ režima korištenja.

Odvajanjem trgovine od ugostiteljstva omogućeno je optimalno urbano korištenje prostora i namjena.

ZELENI URBANIZAM

Klimatski trendovi ukazuju na povećanje maksimalnih temperatura, broja vrućih dana i noći, uslijed kojih jačaju efekti urbanih topinskih otoka, te povećanje broja ekstremnih oborinskih događaja, rasta srednjih razina mora i pojave olujnih uspori, koji uzrokuju nastanak poplava.

Koncept javnog parka , u zadanim okvirima i odgovarajućim mjerilima, doprinosi rješenjima jačanja otpornosti Grada Makarske na navedene pojave i njihove posljedice, između ostalog, zadržavanjem i zaštitom životinja.

Planiranje parkovnog dijela usmjeren je ka povećanju bioraznolikosti i otpornosti na klimatske promjene. Pored odabira vrsta koja podržavaju navedenu funkciju, njihova održivost postizne se i optimiziranjem navodnjavanja, kao i racionalizacijom radova na održavanju.

Prostori od posebnog interesa za bioraznolikost sastoje se od kombinacije drveća, grmlja i trava, zasadenih na tlu bogatom organskim materijalom i faunom tla, te nude utočište i hrani raznim vrstama životinja.

Cvijeće koje privlači ptice opravšaće, poput leptira, te vrste voća koje hrane ptice, posebno zimi kada je hrana oskudna i takvo voće predstavlja važan dio njihove prehrane.

Sukladno navedenom, planirana je diverzifikacija biljnih vrsta u odnosu na zatećeno stanje. Vrste biljaka su odabrane prema mediteranskoj klimi kako bi bile dobro prilagodene i otporne na sušu i zagrijavanje. Tako biljke rastu zdravije, trebaju im manje prirodnih resursa (voda, gnojivo) i održivje održavanje (manje rezidbe, manji košnje itd.).

Uzima se u obzir i njihova otpornost na štetne i bolesti. To smanjuje upotrebu pesticida i promiče prirodni izgled drveća i odabir vrsta koja zahtijevaju malo rezidbe i rezanja.

Upravljanje i recikliranje prirodnih resursa

Automatizirano navodnjavanje i navodnjavanje kap po kap planirano je kako bi se optimizirala i smanjila potrošnja vode. Što se tice podrijetla vode, moguće je reciklirati vodu iz podzemnih spremnika predviđenih za umaranjivanje opasnosti od poplava za vrijeme velikog nevremena.

VODENI TRG - FONTANA

Jedan od najučinkovitijih načina za smanjenje topinskog stresa ljudi, u dnevnim ili večernjim satima, je dovođenje u kontakt s vodom. Uticaj hlađenja vode iz mlaznica mnogo je veći zbog veće površine za isparavanje. Fontana može sniziti temperaturu zraka i do 3°C, a njen uticaj hlađenja može se osjetiti na udaljenosti do 35 metara. Raspršene kapljice vode skupljaju prašinu i pročišćavaju zrak.

Ona dodaje estetskoj vrijednosti parka, dok zvukovi vode stvaraju opuštanju ambijent.

To je interaktivni prostor, koji ima učinke društvene integracije, budući da vodu svi ljudi doživljavaju (za sve ima isto značenje).

Potiče djecu i odrasle na igru, služi kao sastajalište pojedinaca i skupina, te mjesto druženja.

ČESMA

Osiguranje slobodnog pristupa pitkoj vodi omogućuje građanima zdravu, ekonomičnu i ekološku prihvatljivu opciju hidracije, osobito za vrijeme vrućih dana ili u sklopu rekreacije. Smanjuje upotrebu spremnika za jednokratnu upotrebu, te promiče kvalitetu komunalne vode. Slobodan pristup pitkoj vodi je u biti ljudsko pravo i osnovna potreba.

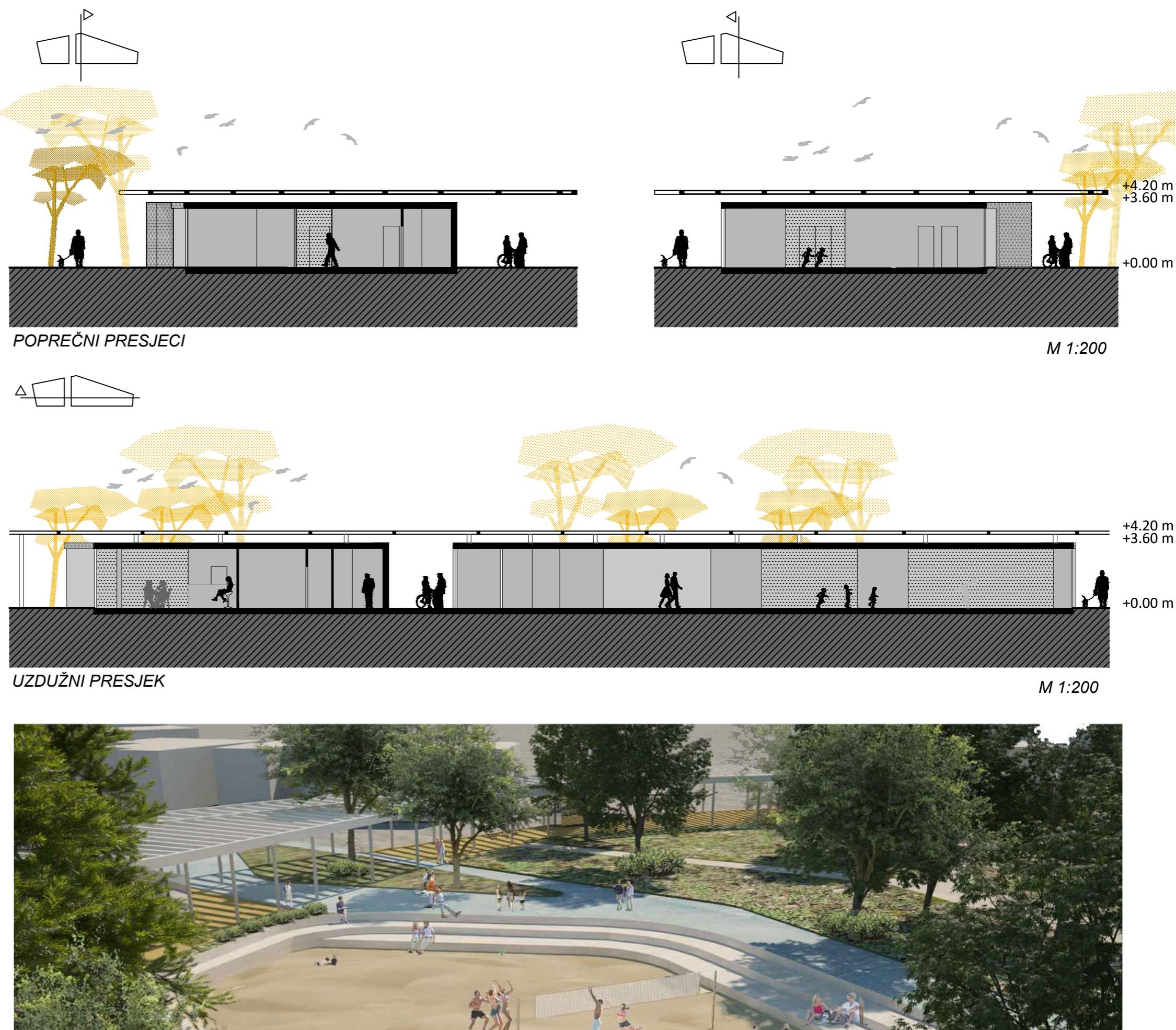

DRUŠTVENI CENTAR

Igraonica i radionice za mlade u zatvorenom prostoru

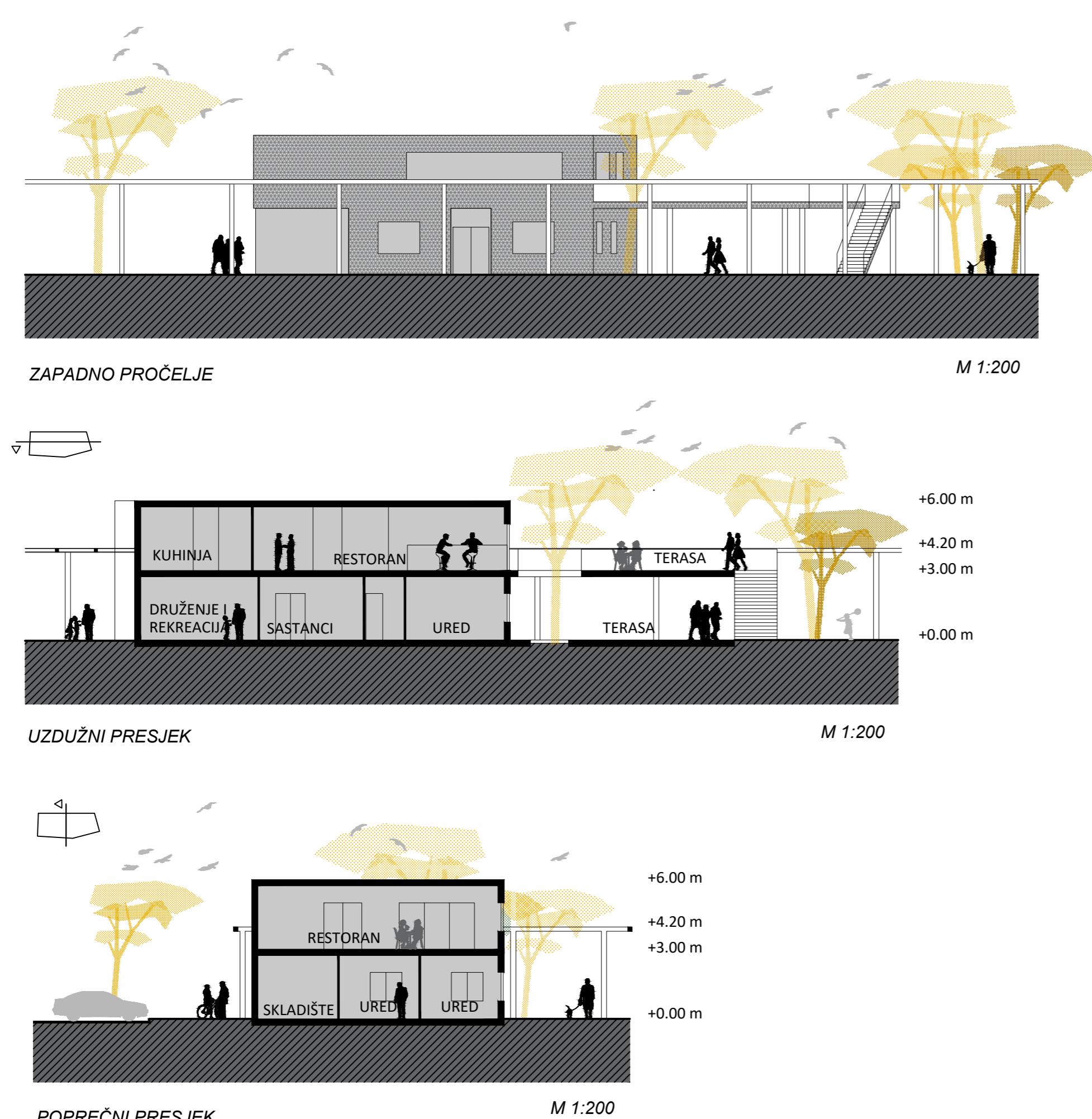
U centralnom dijelu obuhvata, neposredno uz amfiteatar, skate park i dječje igralište smješten je Društveni centar, odnosno Polivalentni prostor za djecu te prostori za izvođače i popratni ugostiteljski objekt.

Dječja igraonica se sastoji od ulaznog prostora s vjetrobranom, zone za zaposlenike s uredom i čajnom kuhinjom, garderoberu, dva sanitarna čvora te trodijelne polivalentne dvorane koja omogućava odvojeno korištenje prostora ovisno o trenutnim potrebama korisnika i programa koji se održava. Prostor za izvođače je servisni prostor amfiteatra te je na njega direktno vezan da bi omogućio nesmetano održavanje programa na otvorenom.

PŠRD ARBUN

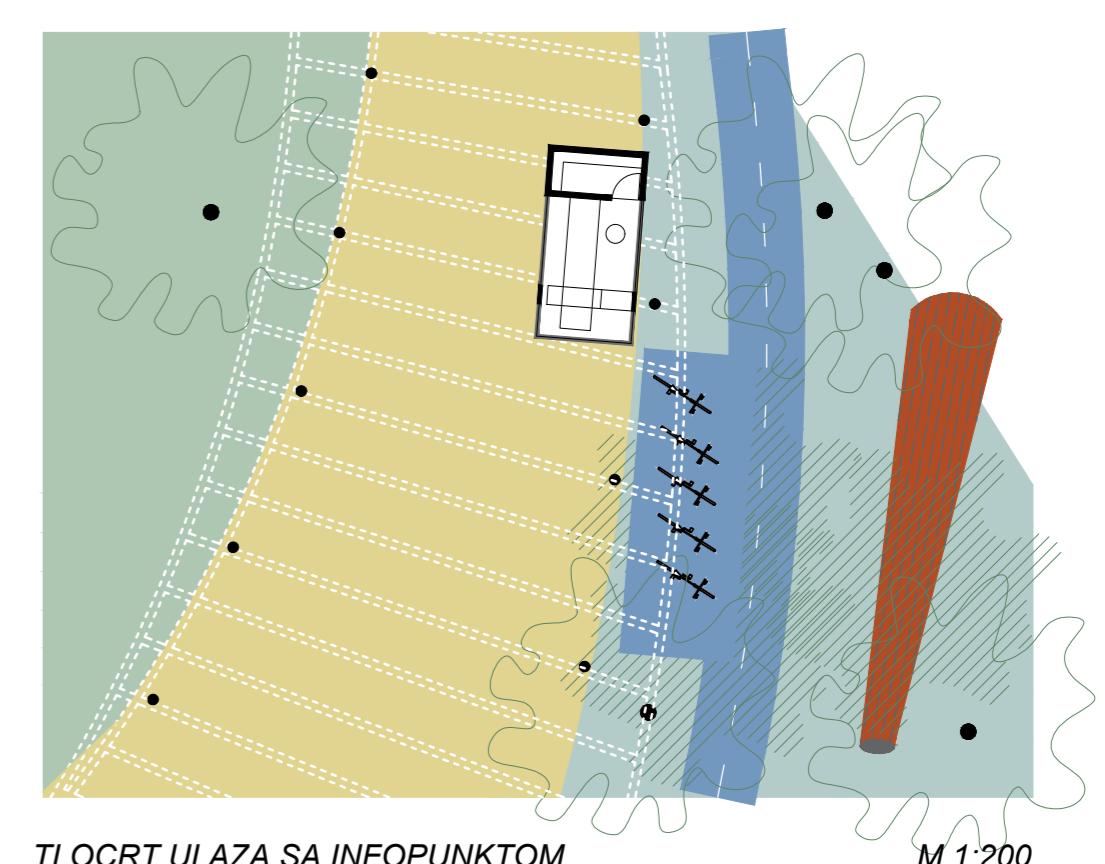
U blizini postojeće lokacije građevine PŠRD Arbus planiran je novi objekt koji bi udovoljavao svim zahtjevima suvremenog korisnika. Objekt se sastoji od prizemlja u kojem su smještene klupske prostorije (uredi, sobe za sastanke, druženja i edukacije, skladište, sanitarije i čajna kuhinja), te kata na kojem se nalazi restoran sa prostranom terasom. Na ovaj način se korisnicima nudi prostor pogledom prema gradskoj luci na istoku te parku i plaži na zapadu.

Prizemna etaža površine 188 m² vanjskim je stubištem povezana s prvim katom koji na korištenje osim 188m² zatvorenog prostora restorana ima i terasu od 110 m².

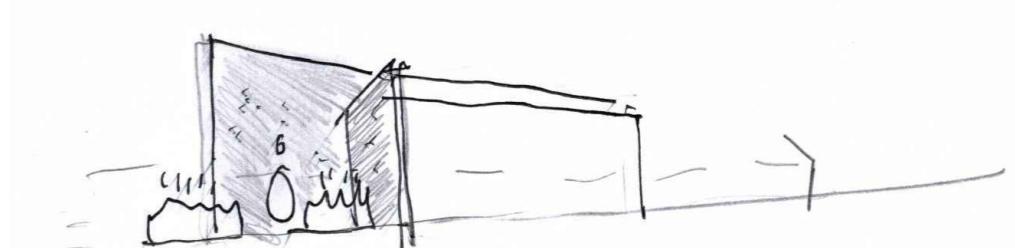
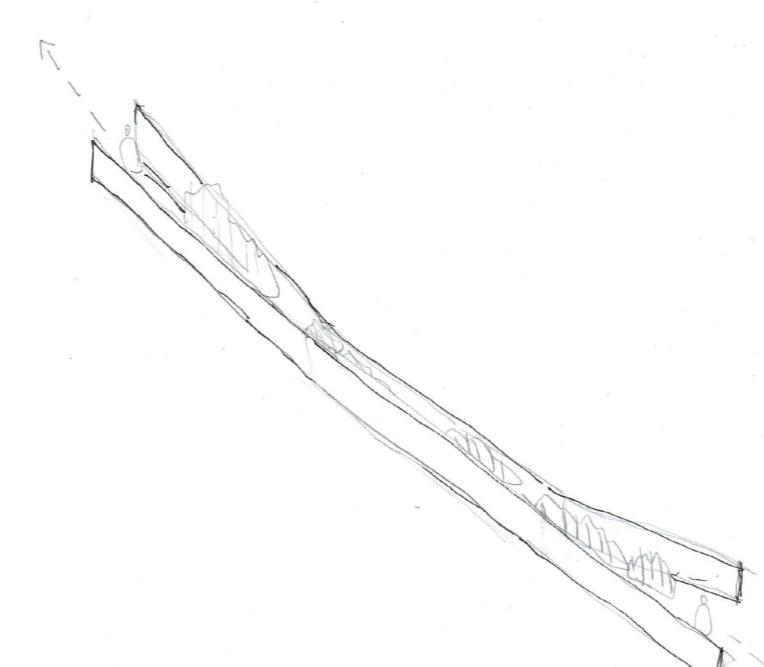

ULAZ U PARK

Novi glavni ulaz u Park ostvaren je logično na poziciji gdje produžena Riva dotakne rub parka. Ova pozicija prirođeno postaje vizualni cilj svima na Rivi, i kroz natječajni rad je opremljena potrebnim arhitektonskim elementima kako bi se snažno afirmirala kao novi atraktor u urbanoj matrići Makarske. S vizualnog aspekta, na poziciji novog ulaza, nalazi se vertikalni element (metafora jarbola na buri) koji označava kraj Rive i početak parka.

SPOMENIK UMRLIMA OD KUGE

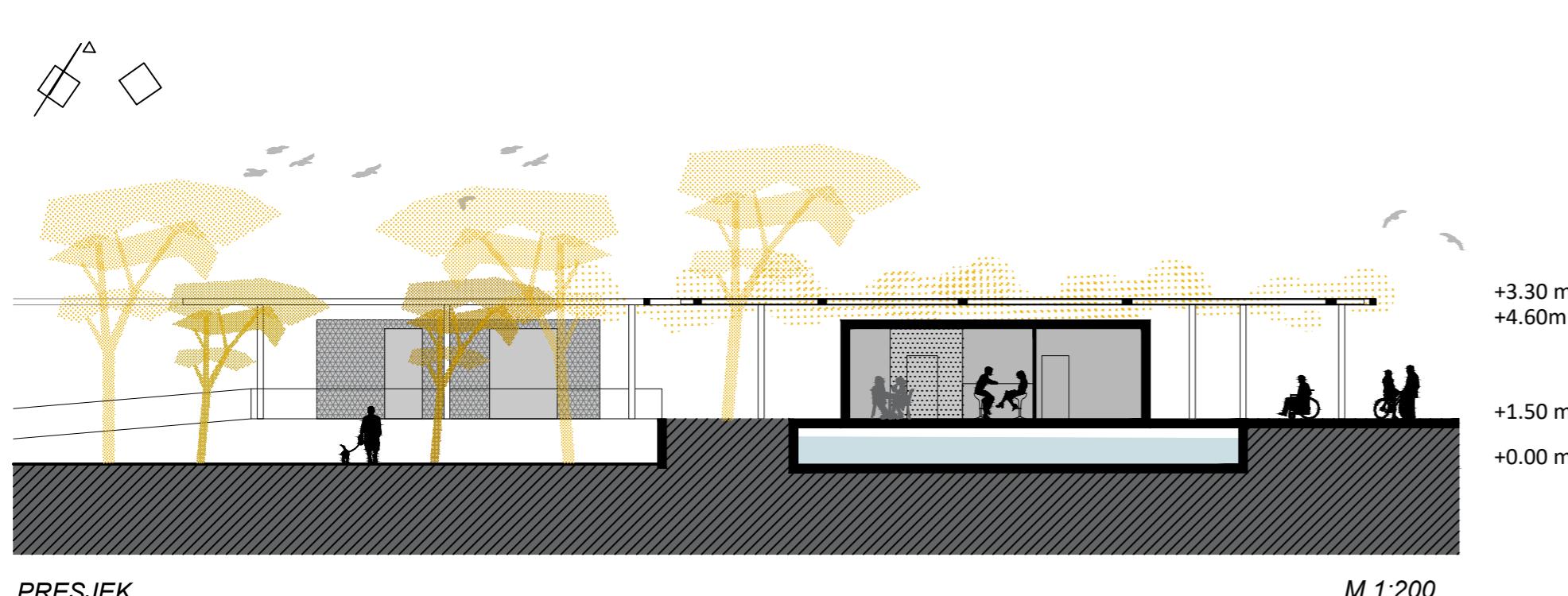
U centralnom dijelu parka je smješten spomenik umrlima od kuge. Tema spomenika je izolacija, i danas aktualna u vrijeme covid-a 19. Instalacija u prostoru zamišljena je kao uski klanac koji se postepeno sužava do širine od 60 cm, tematizirajući osjećaj samoće i tjeskobe oboljelih. Na podu klanca je začinsko je bilje, kakvo su u doba epidemije kugom lječnici nosili u maskama sa dugim klinjom kako bi ih štitiće od bolesti.

UGOSTITELJSKI PROSTORI S TERASAMA

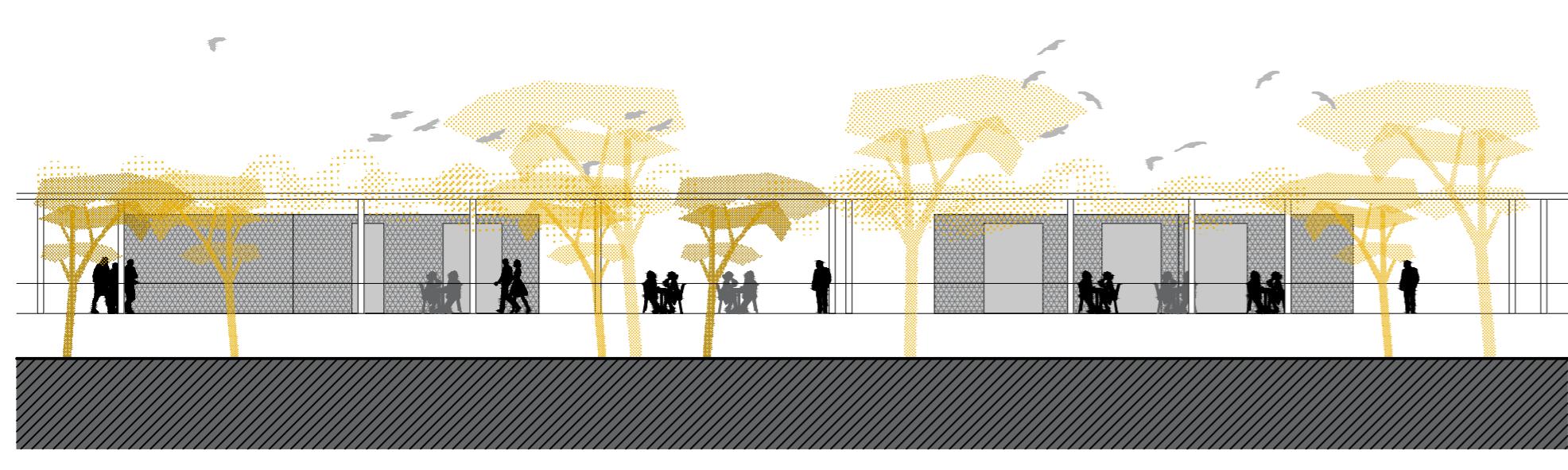
S obzirom na broj ugostiteljskih objekata na Rivi i broj plažnih restorana na sjevernoj obali, odlučili smo formirati novi tip „šumskih“ ugostiteljskih objekata uz južni rub obuhvata. Točkasto postavljene restorane uz južni dio šetnice povezuje nadstrešnica sa bljkama perjačicama koje su listopadne i otporne na posolicu. Odabirnom pušavicom stvara se prirodni hlad i ugodna atmosfera za boravak u ljetnom periodu, dok u zimskom ostaje sama konstrukcija nadstrešnice propuštajući više svijetla i topline. Volumeni restorana su odignuti od površine parka, stvarajući na taj način cisternu za sive vode u bazi šetnice, koje se koriste za navodnjavanje parka u sušnim razdobljima. Odizjanjem volumena stvara se intimnija i opuštanja atmosfera u južnom dijelu parka, te se dobiva preglednost cijelog parka i plaže, s pogledom na more i Biokovo u pozadini, a koje su listopadne i otporne na posolicu.

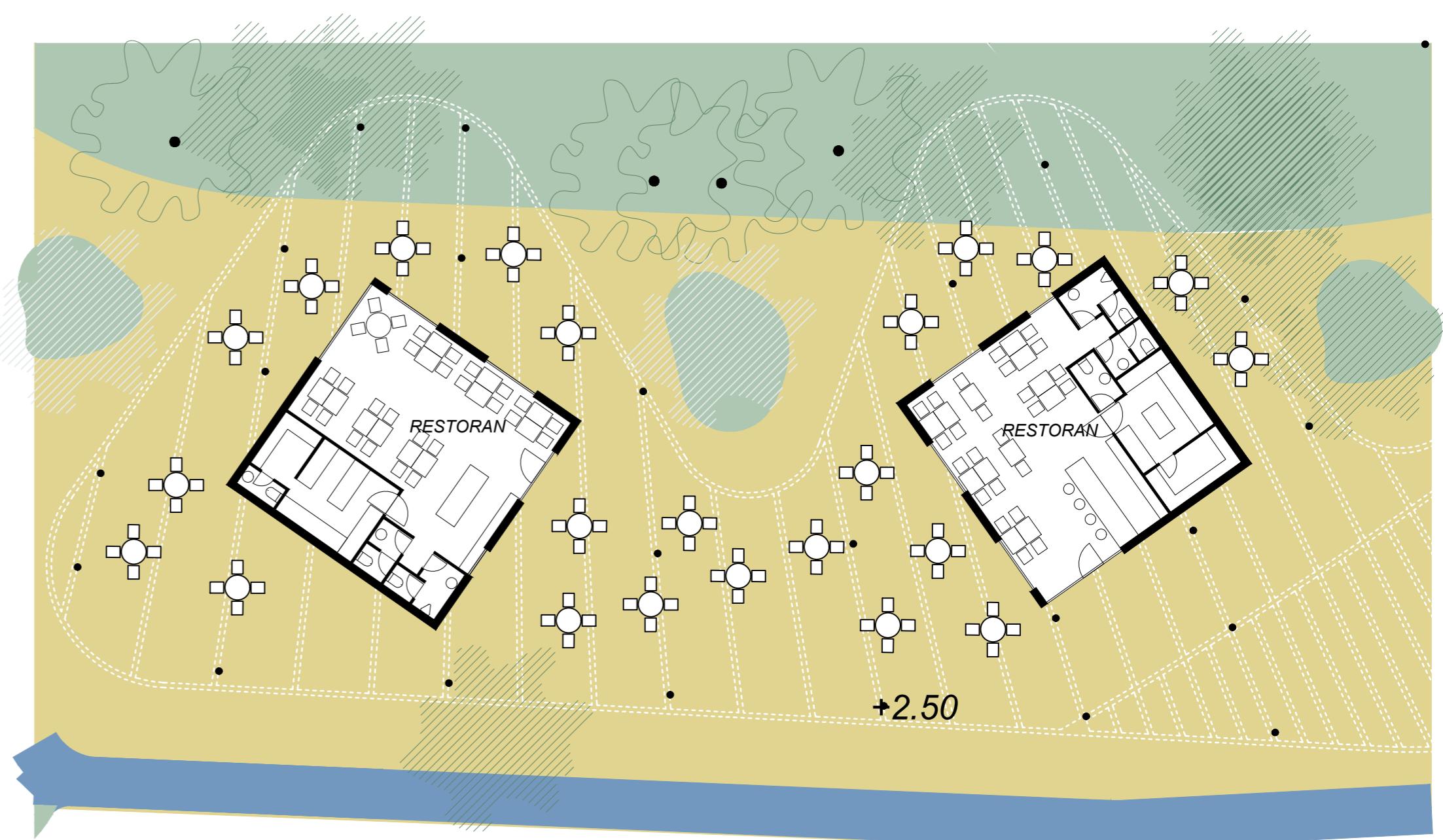
Područje Peškere je pod utjecajem poplava velike vjerojatnosti pojавljivanja. Osim, očekivano, plažnog dijela, poplavama, dubine do 0,5 m, je ugrožen i čitav centralni dio obuhvata. Raspored sadržaja planiran je u kontekstu projeciranju poplavnih zona, odnosno, objekti većeg rizika planirani su izvan poplavnih zona i na koti povisenoj 1,5m u odnosu na postojeći teren. Prostor ispod tih objekata planiran je kao rezervoar vode za zalijevanje parkovnih površina. Rezervoar se puni kišicom s nadvišenog platoa, odnosno, ljeti u vrijeme suše i njihova najvećeg radnog kapaciteta, pročišćavanjem sivih voda objekata na platou. Time se postiže smanjenje potrošnje pitke vode i generiranje otpadnih voda.

PRESJEK

SJEVERNO PROČELJE

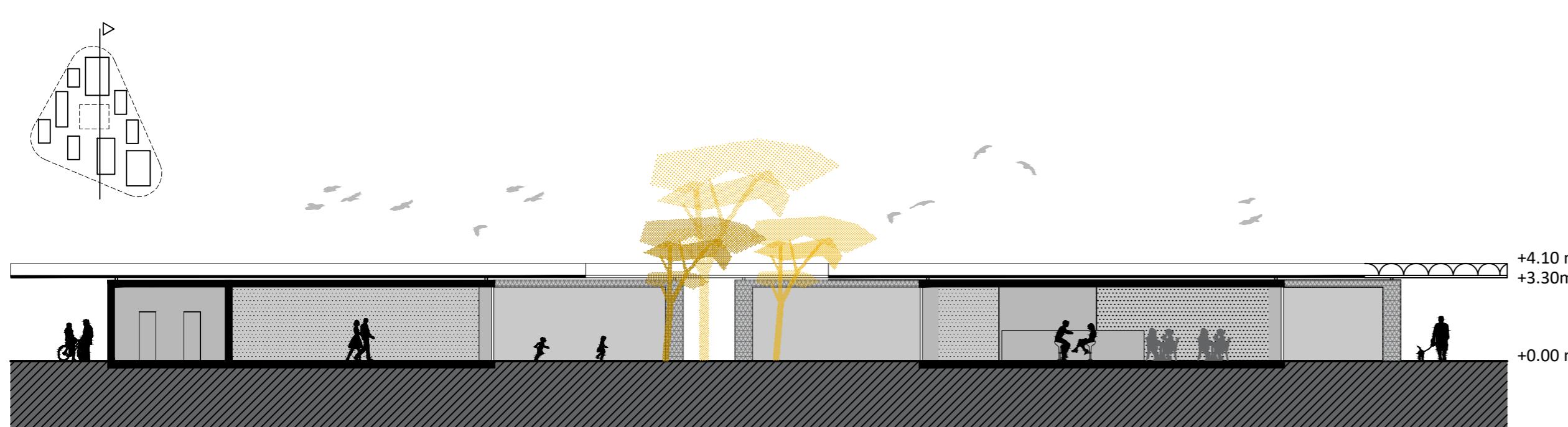
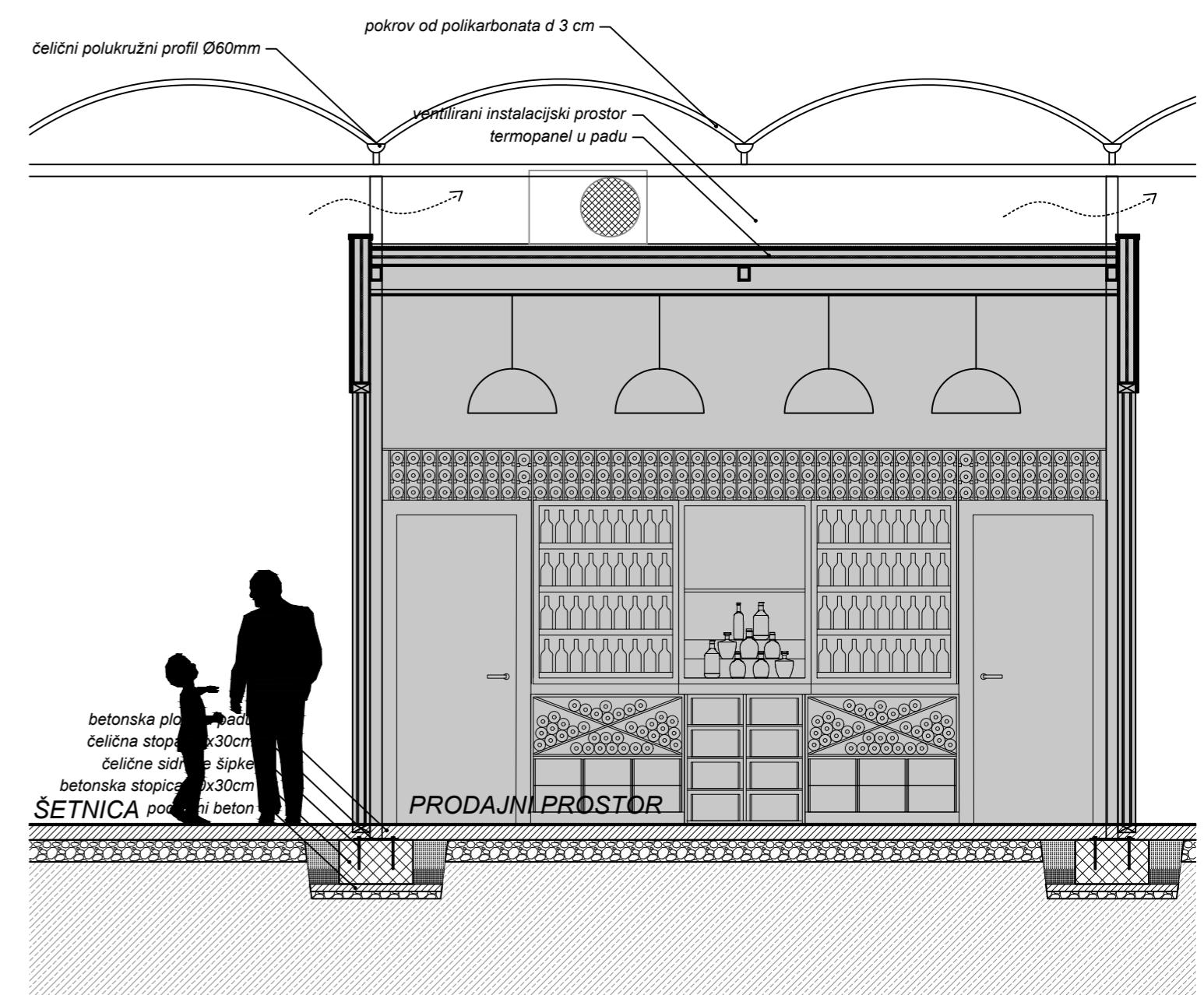
TRGOVACKI PROSTORI

Na sjevernom dijelu uohvata, neposredno uz garažu smješten je trgovski centar otvorenog tipa koji ispod nadstrešnice udomjava devet modularnih volumena različite (pretežno trgovacke) namjene, a ukupne tlocrte površine zatvorenog dijela objekata 724 m².

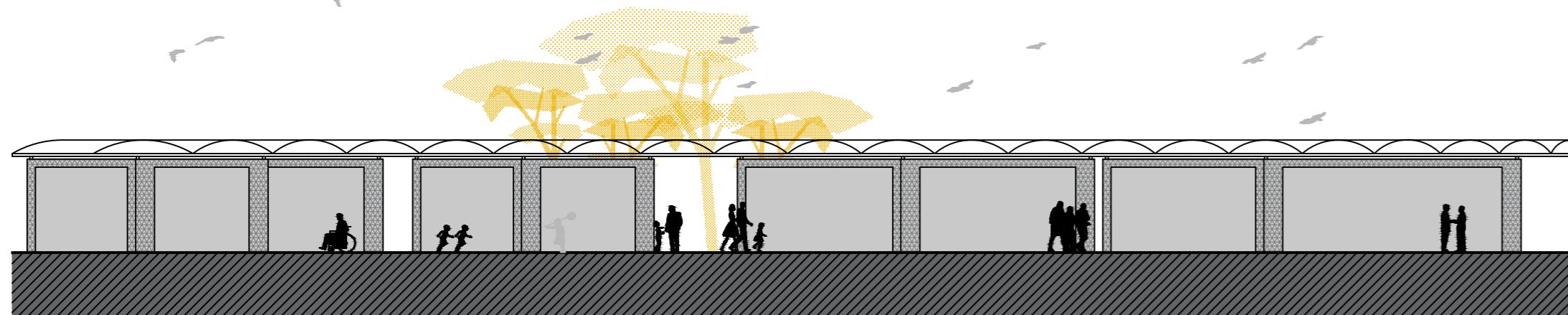
Cijeli trgovaci kompleks je natkriven nadstrešnicom ukupne površine 2029 m² koja omogućava korištenje sadržaja u najnepovoljnijim klimatskim uvjetima. Nadstrešica je čelična konstrukcija sa ispunom od difuznog valovitog polikarbonata. Obzirom da je nastrešnica odignuta od krovova objekata ona stvara dodatni ventilirani krov ispod kojeg je ugodnija temperatura za boravak.

Prodajni prostori su postavljeni na način da prate konstrukciju nadstrešnice te se njihove dimenzije modularno mijenjaju ovisno o potrebama i namjeni pojedinih prostora. Osnovni modul prodajnog prostora je dimenzija 5x5 m tj. 25m², što je dovoljno za prodaju raznih vrsta robe, suvenira i tome slično a prostor zadovoljava minimalne tehničke uvjete.

Osim malih trgovina, ovaj kompleks sadrži i prodavaonice prehrambenih proizvoda sa potrebnim skladišnim prostorom, te sanitarni prostor za sve korisnike (muškarci, žene, invalidi).

UZDUŽNI PRESJEK

ZAPADNO PROČELJE

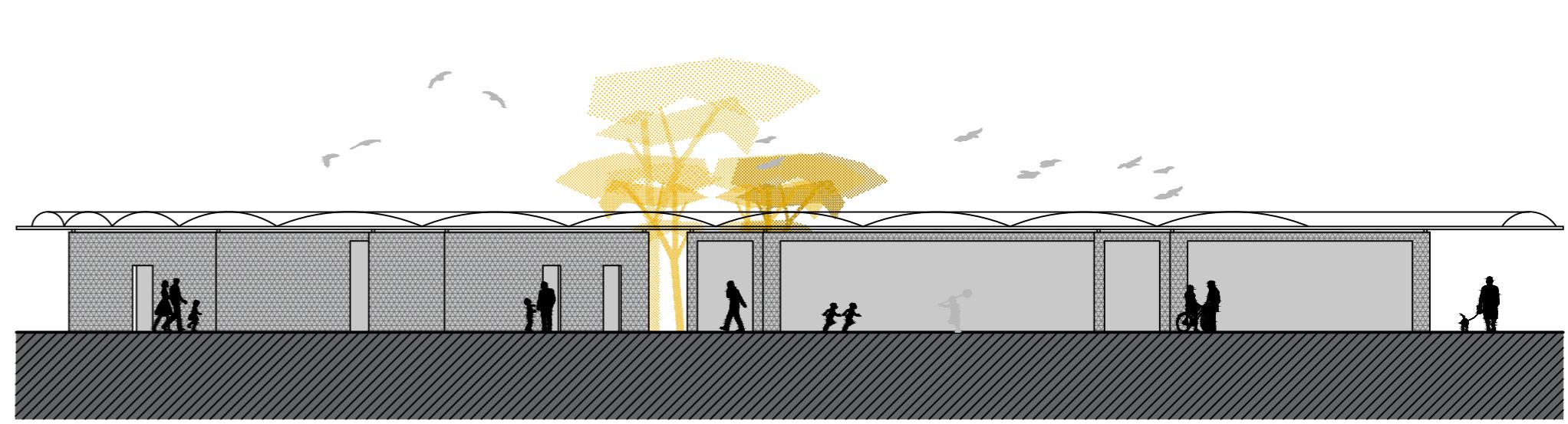
ISTOČNO PROČELJE

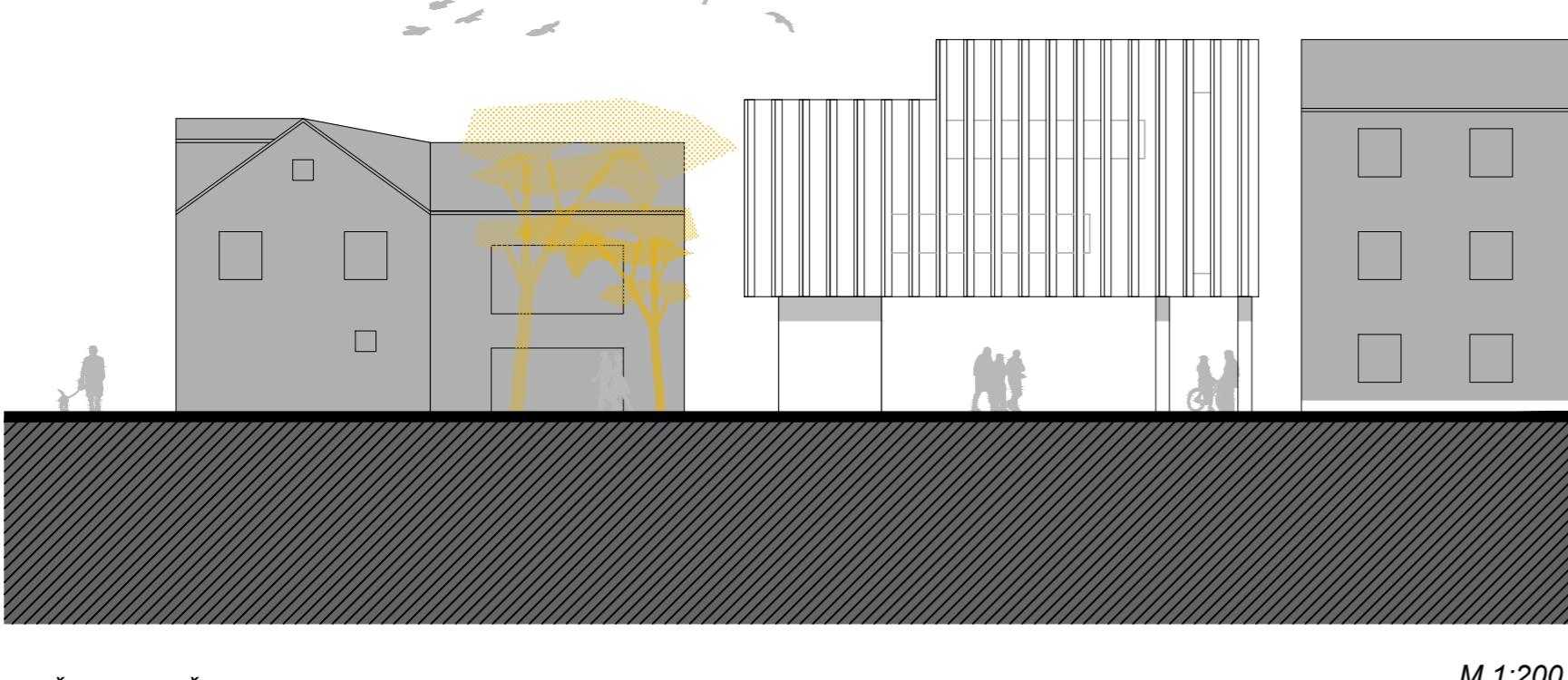
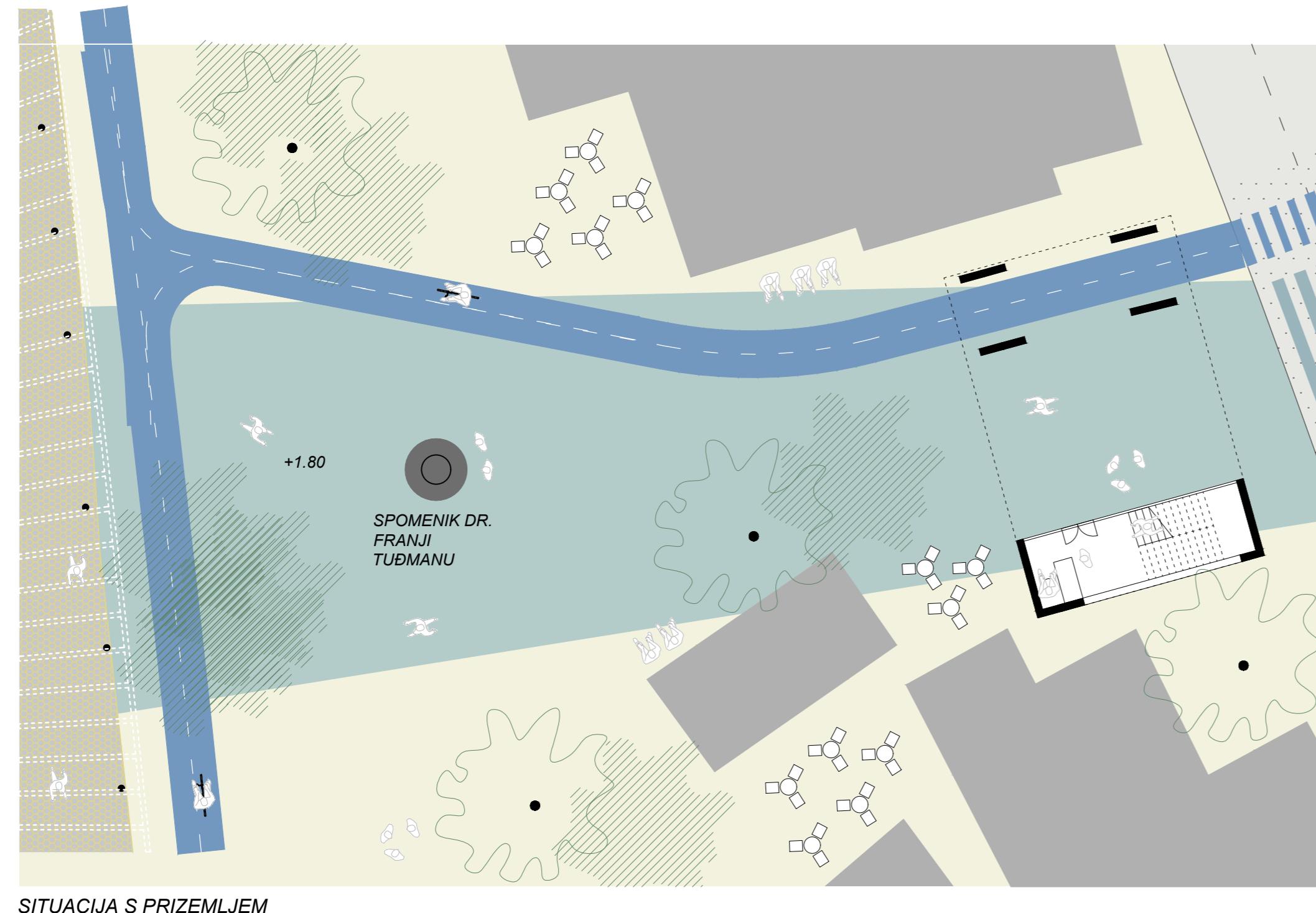
ISTOČNO PROČELJE

POPREČNI PRESJEK

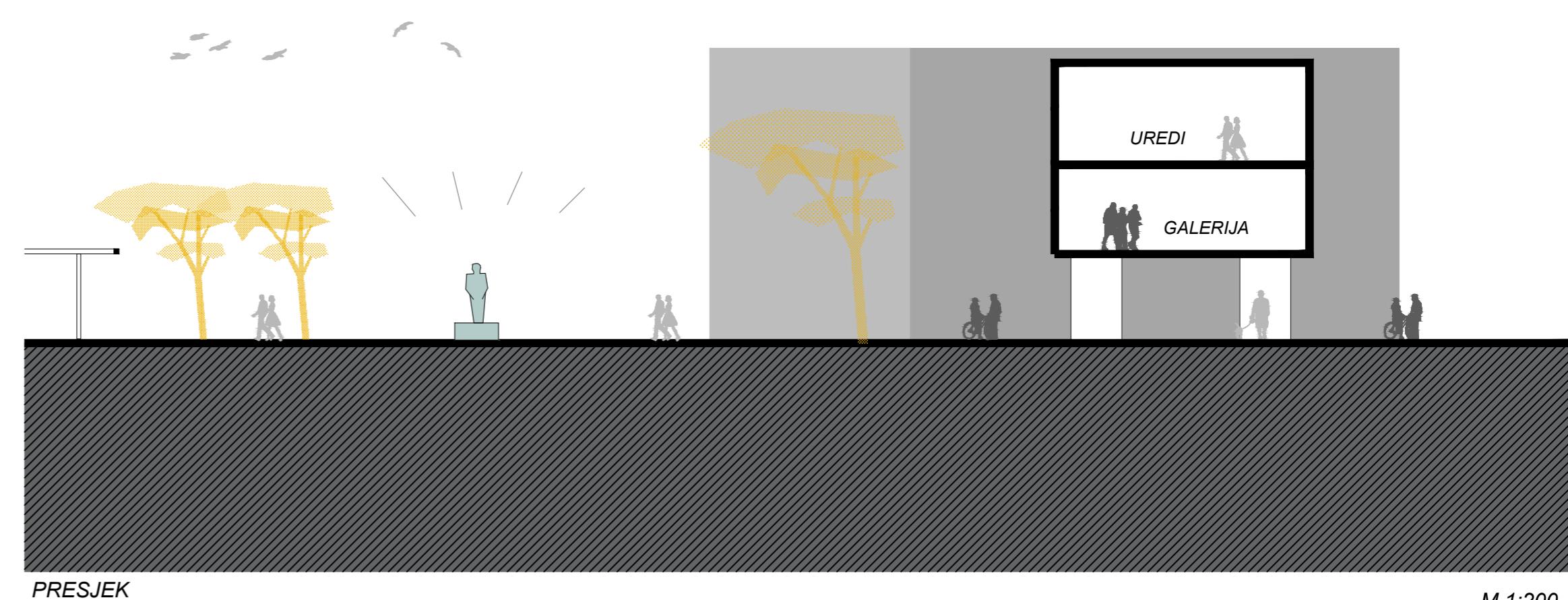
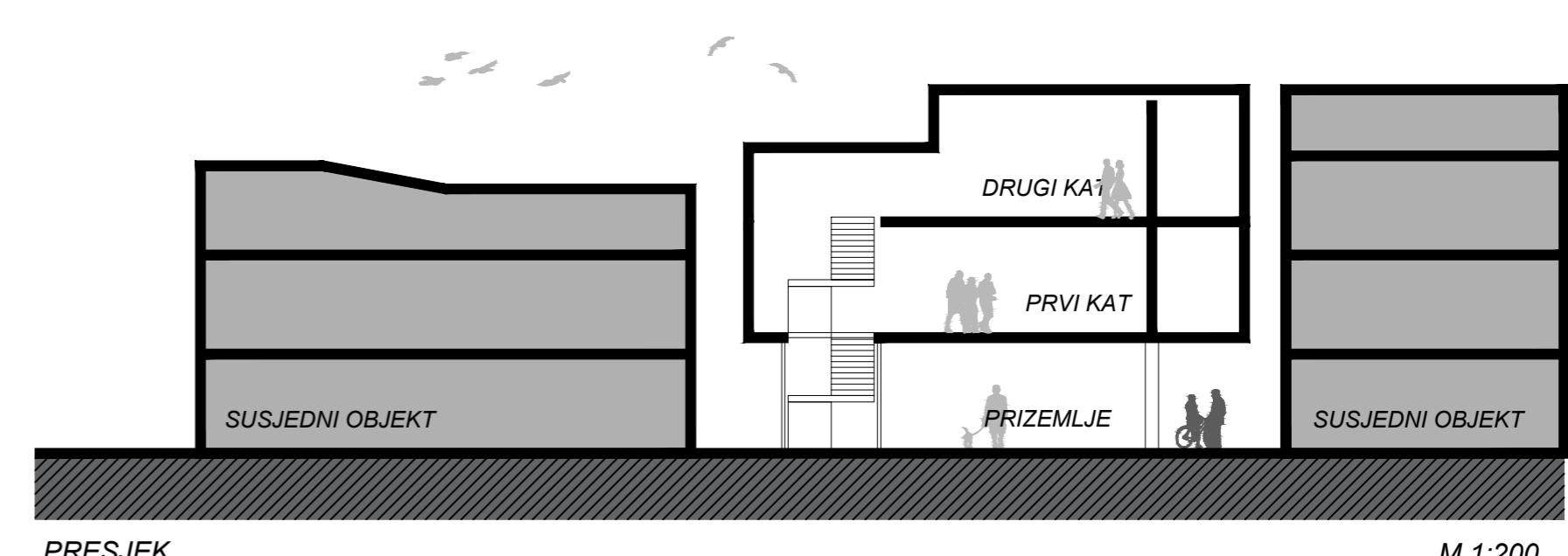
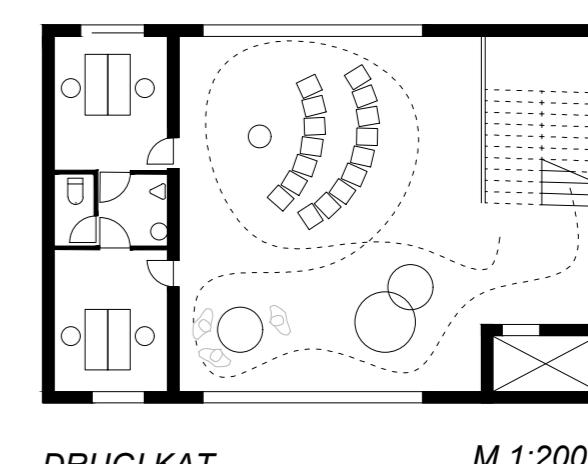
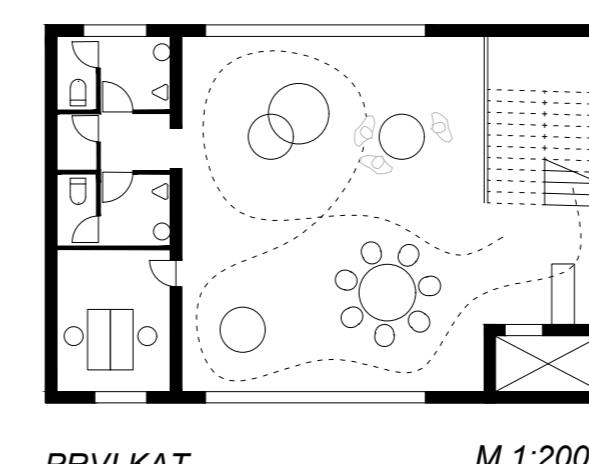

SJEVERNO PROČELJE

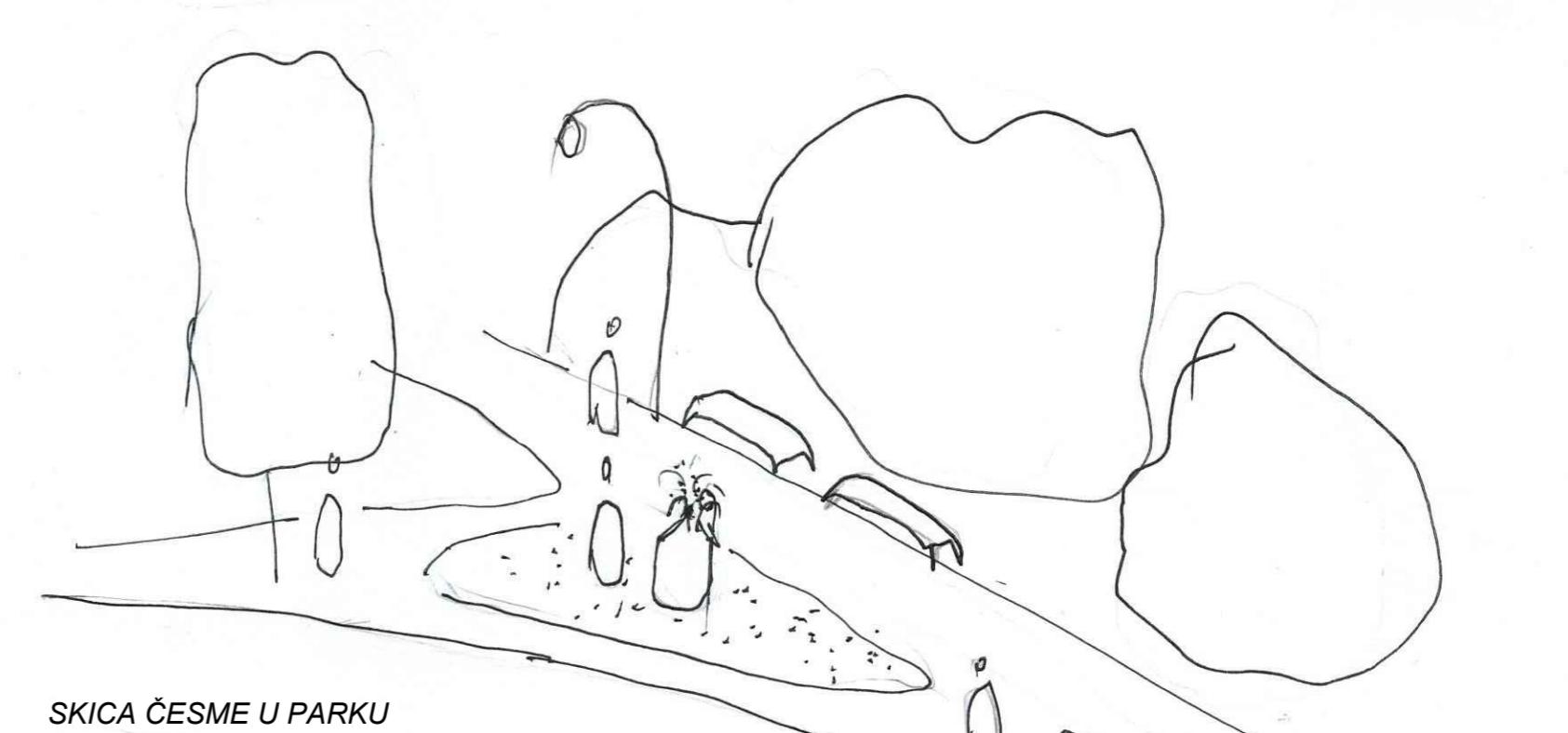
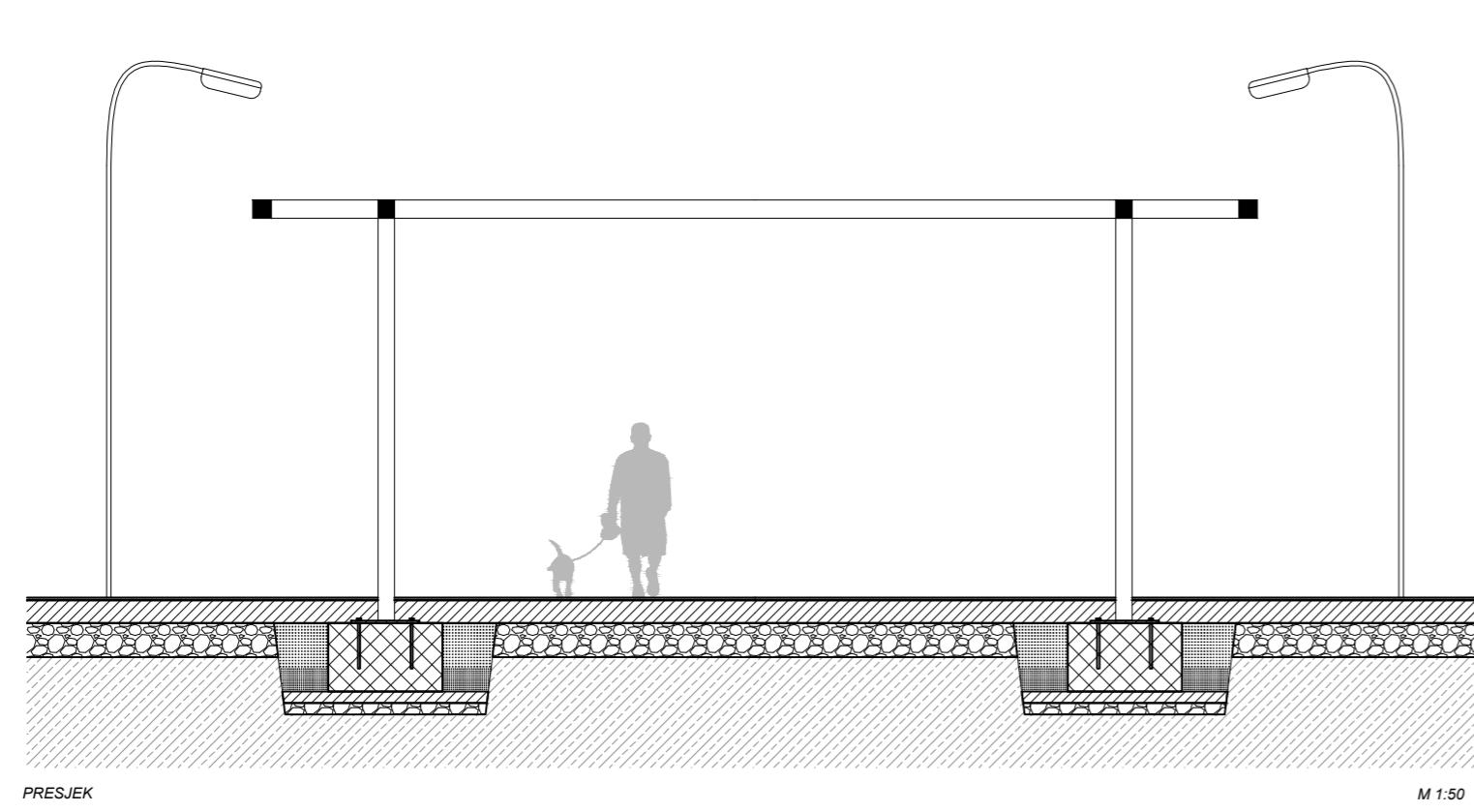
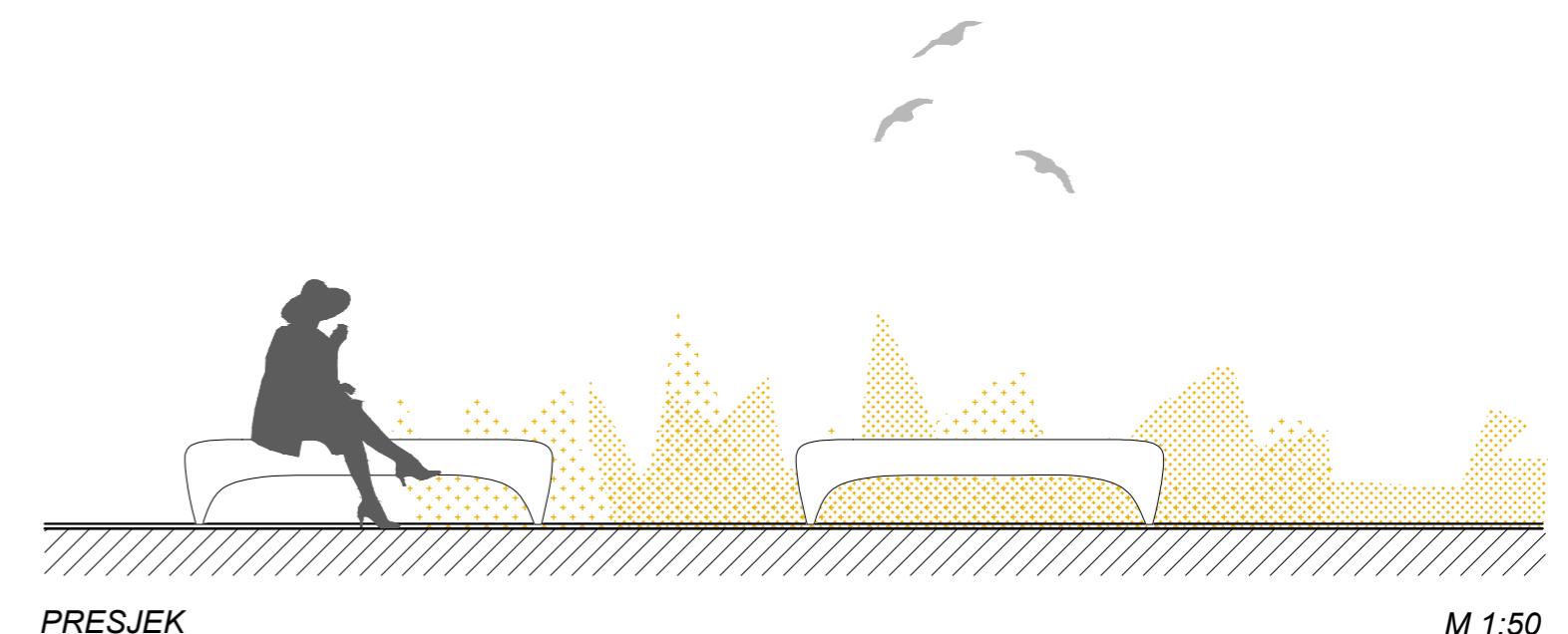
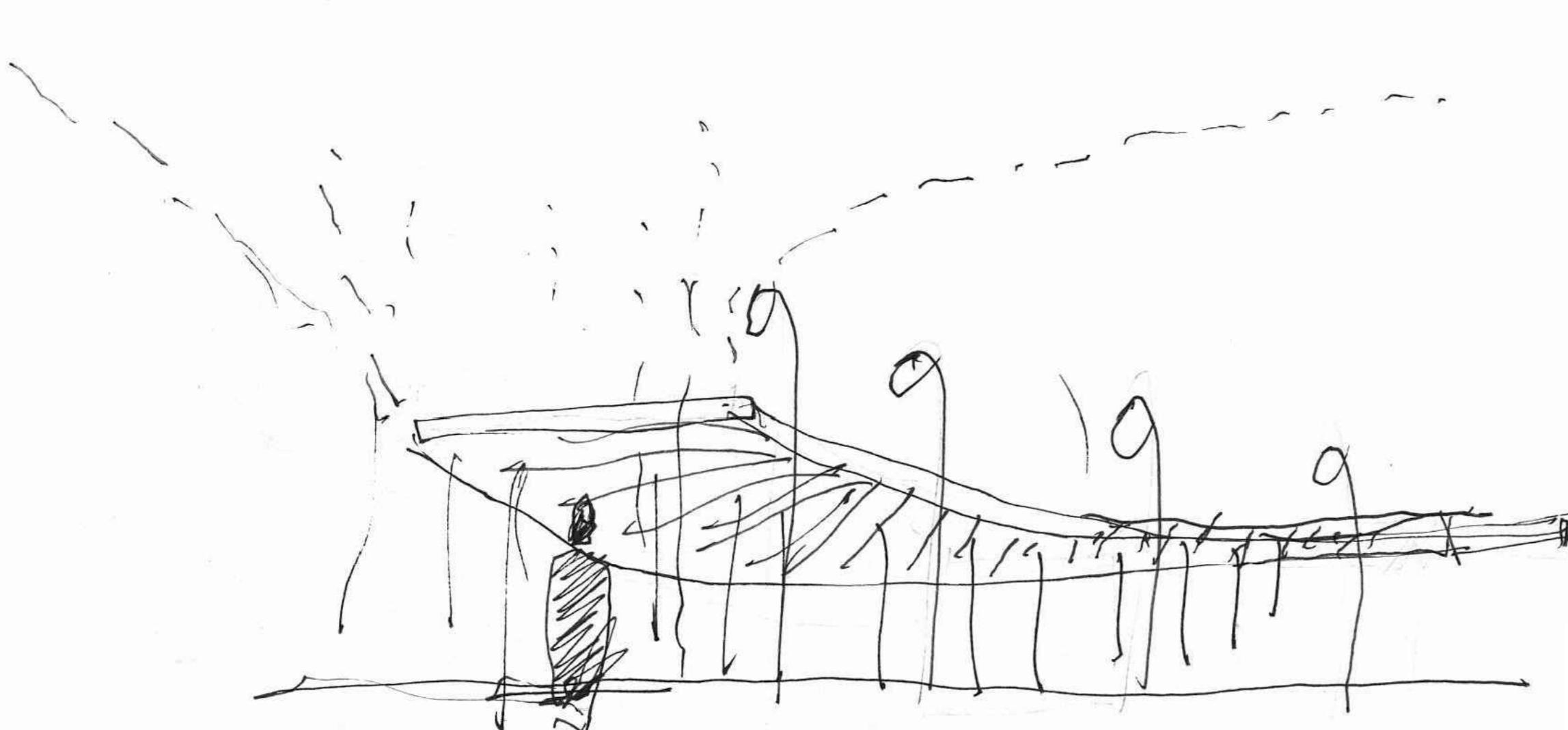
SEKUNDARNI ULAZ U PARK I UMJETNIČKA GALERIJA

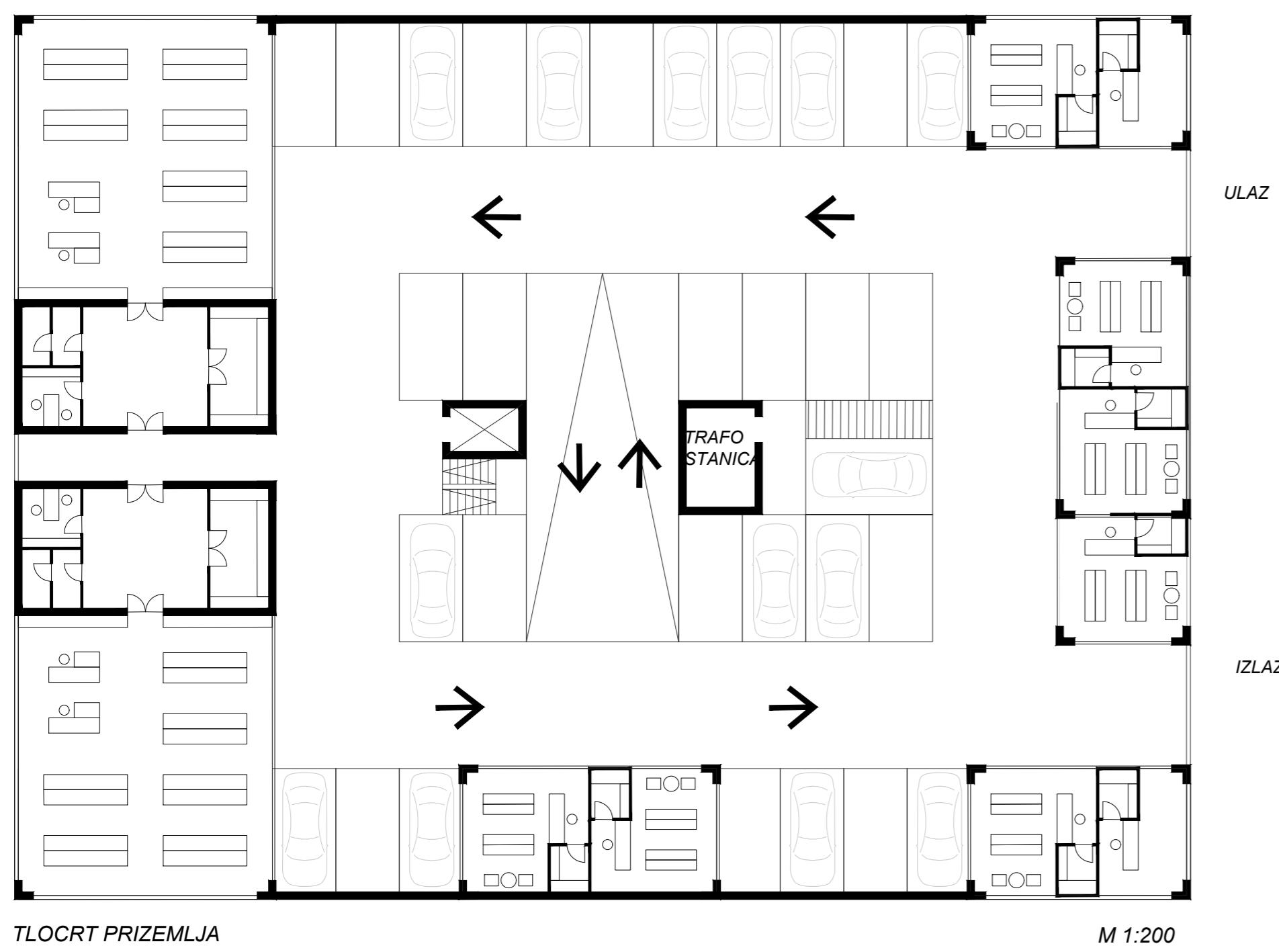
Analizom urbane matrice i kontaktnih zona obuhvata utvrđeno je da cijelo područje planiranog parka ima problem s loše definiranom komunikacijom sa centrom grada (Obalom kralja Tomislava). Postojeća komunikacija se ostvaruje prelaskom ulice kralja Tomislava sjeverno od obale i najložnije točke kontakta između Šetnice Franje Tuđmana i Obale kralja Tomislava.
Ovaj problem je riješen postavljanjem volumena Galerije na trenutno problematičnu točku "prelijevanja" parka prema centru, čime se kvalitetnije definira ulično pročelje i korisnika usmjerava južno prema Obali kralja Tomislava.
Predloženo projektno rješenje postavlja volumen galerije odigrnut od partera, ostavljajući slobodan prostor u prizmeli, te time poštuje memoriju prostora i zadržava vezu između parka Peškera i Zvjezdarnice. Ovako se glavna komunikacija prema centru grada odvija preko najbliže kontaktnе točke na Obali kralja Tomislava, ali se zadržava sekundarna komunikacija sa Zvjezarnicom, te se vizualnim zatvaranjem bloka kvalitetnije formira urbana niša postojećeg trga. Osim toga, dodavanjem novog volumena na njegovim višim etažama dobivamo polivalentni prostor u funkciji kulturne ponude lokacije.

URBANA OPREMA

Suptilna, nenametljiva rješenja urbane opreme u harmoniji su sa prirodnim ljepotama lokaliteta.

Promet u mirovanju

Prometno rješenje natječajnog rada uključuje gradnju parkirališne zgrade katnosti P+2 na sjevernom dijelu obuhvata, te ista sa planiranih 229 parkirnih mesta (obična parkirna mjesta, parking za invalide, punionice električnih vozila) premašuje potrebe smještanja vozila u mirovanju za cijelokupni obuhvat ne računajući predviđena parkirna mjesta na parteru.

Garaža je koncipirana na način da su gornje etaže garaže uključujući krov namjenjene isključivo parkingu dok je prizemna etaža zgrada aktivirana javnim sadržajima. Planirani javni sadržaji su dijelom u funkciji građevine (kontrolna soba za nadzor i naplatu, trafostanica, skladište), a dijelom se radi o sadržajima koji doprinose karakteru ulica i šenice koje su u direktnom kontaktu s građevinom (trgovine, ugostiteljstvo itd.).

Tehničko rješenje prometa unutar građevine parkinga je postavljeno tako da je promet po etažama kružan jednosmjerni, te su centralno postavljene dvosmjerene rampe nagiba 15% kojima se savladava visinska razlika između etaža. Ulaž i izlaz iz garaže su odvojeni, a oboma se pristupa iz ulice Rudera Boškovića. Pješачka komunikacija među etažama garaže je rješena centralno postavljenim stubištem i liftom koji su udaljeni manje od 30m od svih parkirnih mesta te time udovoljavaju protupožarnim zahtjevima.

U nastavku ulice Ruđera Boškovića organizirano je parkiranje uz samu prometnicu te nužni opskrbni punktovi za trgovacke i ugostiteljske sadržaje grupirane u sjeverni dio obuhvata. Osim ovog, dodatni vanjski parking je organiziran na južnom dijelu obuhvata, neposredno uz zgradu pšrd-a Arbun, gdje su predviđeni i parkinzi za veća vozila i vozila sa prikolicama.

Prometni rješenjem je osim automobilskog prometa obuhvaćeno i rješenje biciklističke infrastrukture uključujući staze, parkingi, stanice za punjenje električnih bicikala i stanice gradskih bicikala za kratkoročni najam. Cijeli obuhvat povezan je biciklističkim stazama po istočnom i zapadnom rubu, te se iste nastavljaju na šetnicu oko poluotoka sv. Petar.

